

CO₂-Managementplan

Opdrachtgever: Aannemingsbedrijf Jos Scholman
Naam: Hans Kooijman

Cleo Bout
De Duurzame Adviseurs

27 november 2019

de duurzame
adviseurs

Inhoudsopgave

1	 INLEIDING EN VERANTWOORDING	4
1.1	LEESWIJZER	6
2	 BESCHRIJVING VAN DE ORGANISATIE	7
2.1	BELEIDSVERKLARING	7
2.2	STATEMENT BEDRIJFSGROOTTE	8
2.3	PROJECT MET GUNNINGVOORDEEL	9
3	 EMISSIE-INVENTARIS RAPPORT	10
3.1	VERANTWOORDELIJKE	10
3.2	BASISJAAR EN RAPPORTAGE	10
3.3	AFBAKENING	10
3.4	DIRECTE- EN INDIRECTE GHG-EMISSIES	11
3.4.1	Berekende GHG-emissies	11
3.4.2	Scope 3	11
3.4.3	Verbranding biomassa	11
3.4.4	GHG-verwijderingen	11
3.4.5	Uitzonderingen	11
3.4.6	Invloedrijke personen	12
3.4.7	Toekomst	12
3.4.8	Significante veranderingen	12
3.5	KWANTIFICERINGSMETHODEN	12
3.6	EMISSIEFACTOREN	12
3.7	ONZEKERHEDEN	12
3.8	UITSLUITINGEN	13
3.9	VERIFICATIE	13
3.10	RAPPORTAGE VOLGENS ISO 14064-1	14
4	 ENERGIEMANAGEMENT ACTIEPROGRAMMA	15
4.1	KWALITEITSMANAGEMENTPLAN	15
4.2	ENERGIEMANAGEMENTPLAN	15
4.3	ENERGIEBELEID	15
4.4	DOELSTELLINGEN	15
4.5	UITVOERING	16
4.5.1	<i>Energieaspecten</i>	<i>16</i>
4.5.2	<i>Referentiejaar</i>	<i>16</i>
4.5.3	<i>Reductiedoelstellingen</i>	<i>16</i>
4.5.4	<i>Organisatie van de CO₂-footprint</i>	<i>16</i>
4.5.5	<i>Energieverbruik Jos Scholman</i>	<i>17</i>
4.5.6	<i>Energie reductiekansen</i>	<i>17</i>
4.5.7	<i>Monitoren en beoordelen</i>	<i>17</i>
4.6	TVB MATRIX	18
4.7	BORGING VAN HET KWALITEITS- EN ENERGIEMANAGEMENT ACTIEPLAN	19
4.7.1	<i>Interne audits</i>	<i>19</i>
4.7.2	<i>Externe audits</i>	<i>19</i>
4.7.3	<i>Directiebeoordeling</i>	<i>19</i>
4.7.4	<i>Feedback</i>	<i>19</i>
5	 COMMUNICATIEPLAN	20
5.1	EXTERNE BELANGHEBBENDEN	20
5.2	INTERNE BELANGHEBBENDEN	21
5.3	PROJECTEN MET GUNNINGVOORDEEL	21
5.4	COMMUNICATIEPLAN	22
5.5	WEBSITE	23
5.5.1	<i>Tekstuele informatie</i>	<i>23</i>

5.5.2	Gedeelde documenten	23
5.5.3	Website SKAO	23
6	 PARTICIPATIE SECTOR- EN KETENINITIATIEVEN	24
6.1	INVENTARISATIE INITIATIEVEN	24
6.2	ACTIVE DEELNAME	24
6.3	LOPENDE INITIATIEVEN	24
7	 STUURCYCLUS	26
	DISCLAIMER & COLOFON	27
	UITSLUITING VAN JURIDISCHE AANSPRAKELIJKHEID	27
	BESCHERMING INTELLECTUEEL EIGENDOM	27
	ONDERTEKENING	27

1 | Inleiding en verantwoording

Jos Scholman is op 28 april 1975 opgericht door Jos Scholman als eenmanszaak in loonwerk en machineverhuur. Na jaren gestage groei is de eenmanszaak op 30 september 1985 overgegaan in een bv voor aanneming en cultuurtechnische werken. In 1993 heeft de overname van een aannemingsbedrijf in de wegenbouw ervoor gezorgd dat Jos Scholman ook in de grond- weg- en waterbouw werkzaam werd. Jos Scholman is in de loop der jaren sterk gegroeid en ons personeelsbestand is meegegroeid. Inmiddels hebben de verschillende werkmaatschappijen van Jos Scholman een totaal van 180 vaste medewerkers. Wij combineren ons geavanceerde machinepark met de kunde en vaardigheid van onze medewerkers en de zorgvuldige structurering van onze bedrijfsvoering om uw projecten tot een succes te maken. Van voorbereiding tot afronding heeft Jos Scholman het hele project in eigen beheer. Door de hoge mate van betrokkenheid is Jos Scholman een betrouwbare partner om samen met u het gewenste eindresultaat te behalen.

Van opdracht tot de oplevering verzorgen wij het project voor onze partners. Op deze wijze voert Jos Scholman Groen en GWW-projecten uit en heeft veel projecten gerealiseerd tot volle tevredenheid van opdrachtgevers op lokaal, provinciaal en landelijk niveau. Met een inzichtelijke werkwijze en een representatieve aanpak werkt Jos Scholman aan projecten variërend van reconstructie tot aanleg en onderhoud van Groen en GWW. Jos Scholman heeft jarenlange ervaring op het gebied van (her-)inrichting en onderhoud van de openbare ruimte en infrastructuur en wil met haar diensten bijdragen aan een plezierige en uitdagende leef- en werkomgeving. Voor Jos Scholman is "Duurzaamheid en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen" een actueel thema. Dit komt onder meer tot uiting in de initiatieven die Jos Scholman onderneemt om zich te certificeren (CO2-Prestatieladder). Door deze rapportage wil Jos Scholman inzicht geven in het beleid rondom uitstoot en reductie. Jos Scholman is een prominente marktpartij en de innovatieve dienstverlener met de juiste mix tussen de sectoren Groen, Infra, Water en Sport. Jos Scholman neemt daartoe initiatieven om het elektriciteit en brandstofverbruik bij uitvoering van haar diensten en projecten te beperken en de CO2-bewust certificaat behouden en de uitstoot reduceren ten gunste van onze leef- en werkomgeving.

Onze opdrachtgevers zijn:

- Rijksoverheid (Rijkswaterstaat)
- Provinciale Waterstaten
- Water-/Zuiveringsschappen
- Ministeries (Defensie, VROM)
- Provincies
- Gemeenten
- Sportvereniging
- Bedrijven en Instellingen
- Vereniging van eigenaren
- Particulieren

Jos Scholman wil daarnaast graag weten hoe haar activiteiten en diensten integraal scoren op klimaatvriendelijkheid. Dit kan inzichtelijk worden gemaakt met behulp van een CO2-footprint. Wij hebben van elk achterliggend jaar een footprint gemaakt, waarbij 2014 als basisjaar geldt.

De CO2-footprint geeft een inventarisatie van de totale hoeveelheid uitgestoten broeikasgassen, alsmede inzicht in de herkomst van deze emissies over de verschillende processen van Jos Scholman.

Het nemen van onze maatschappelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van de negatieve impact die onze bedrijfsactiviteiten uitoefenen op het milieu is voor Jos Scholman van cruciaal belang. Hier wordt invulling aan gegeven door het voeren van een actief milieubeleid geënt op voortdurend verbeteren volgens het principe van de "PDCA-methodiek". Het reduceren van de CO2-uitstoot is hierbij van wezenlijk belang voor de

organisatie. Onze maatschappelijke verantwoordelijkheid op dit gebied willen wij uitdragen aan de hand van de richtlijnen die de CO₂-Prestatieladder daarvoor aanreikt. Hiermee geven wij aan te voldoen aan niveau 5 van de CO₂-Prestatieladder v3.0. De CO₂-Prestatieladder kent vier invalshoeken:

A. Inzicht

Het opstellen van een onomstreden CO₂-footprint conform de ISO 14064-1 norm en daarmee inzicht krijgen in de CO₂-uitstoot van het bedrijf.

B. CO₂-reductie

De ambitie van het bedrijf om de CO₂-uitstoot te verminderen.

C. Transparantie

De wijze waarop een bedrijf in- en extern communiceert over haar CO₂-footprint en reductiedoelstellingen.

D. Deelname aan initiatieven

(in sector of keten) om CO₂ te reduceren.

Elke invalshoek is onderverdeeld in vijf niveaus. Hoe hoger het niveau per invalshoek, hoe meer punten het bedrijf vergaart en des te meer gunningvoordeel het bedrijf ontvangt. Een erkende certificerende instantie beoordeelt de activiteiten en bepaalt het niveau van de CO₂-Prestatieladder. Hiervoor moeten stappen zijn gezet op alle invalshoeken van de ladder.

In dit rapport wordt de emissie-inventaris van Jos Scholman besproken. Dit rapport richt zich op invalshoek A (inzicht) en invalshoek B (CO₂-reductie) van de CO₂-Prestatieladder. De CO₂-footprint geeft een inventarisatie van de totale hoeveelheid uitgestoten broeikasgassen: de GHG-emissies. Daarnaast geeft het inzicht in de herkomst van deze emissies met een verdeling naar directe en indirecte GHG-emissies (respectievelijk scope 1 en scope 2).

De inventarisatie is een verantwoording van eis 3.A.1 van de CO₂-Prestatieladder en is uitgevoerd conform de ISO 14064-1: 2006 (E) "*Quantification and reporting of greenhouse gas emissions and removals.*" In dit rapport wordt de CO₂-footprint gerapporteerd volgens § 7.3.1 van deze norm. In het laatste hoofdstuk is hiertoe een kruistabel opgenomen.

In de rapportage voor de CO₂-Prestatieladder wordt er onderscheid gemaakt tussen de scope 1, 2 en 3. Deze indeling is oorspronkelijk afkomstig uit het GHG-protocol. De SKAO plaatst '*business travel*' en '*personal cars for business travel*' in scope 2 in plaats van de scope 3. Omdat deze rapportage voor de CO₂-prestatieladder van de SKAO is, worden de scope 1 en scope 2 categorieën van de SKAO aangehouden.

1.1 Leeswijzer

Dit document is ter bewijsvoering van de eisen van de CO₂-Prestatieladder. Per hoofdstuk wordt een eis behandeld. Hieronder een leeswijzer.

Hoofdstuk in dit document	Eis in de CO ₂ -Prestatieladder
Hoofdstuk 2: Beschrijving van de organisatie	3.A.1
Hoofdstuk 3: Emissie-inventaris rapport	3.A.1
Hoofdstuk 4: Energiemanagement actieprogramma	2.C.2, 3.B.2 en 4.A.2
Hoofdstuk 5: Communicatieplan	2.C.3
Hoofdstuk 6: Participatie sector- en keteninitiatief	3.D.1 en 3.D.2
Hoofdstuk 7: Stuurcyclus	2.C.2

2 | Beschrijving van de organisatie

Het energiemangementplan van Jos Scholman heeft het doel, te omschrijven hoe wij voldoen aan de certificatie voorwaarden voor niveau 5 van de CO₂-Prestatieladder, hoe wij dit aantonen en inzichtelijk maken. Het energiemangementplan van Jos Scholman is geënt op het handboek CO₂-Prestatieladder versie 3.0. De maatregelen van beleidsmatige, organisatorische en administratieve aard om te voldoen aan de CO₂-Prestatieladder worden binnen Jos Scholman tevens geborgd door gecertificeerde managementsystemen:

- VCA** 2008/5.1
- ISO 14001:2015
- ISO 9001:2015
- SKIB BRL 7000 – protocol 7001 & 7004
- Groenkeur BRL Groenvoorziening 2016
- CO₂ Bewust certificaat trede 5 versie 3.0
- Prestatieladder Socialer Ondernemen (PSO) trede 3
- BRL Boomverzorging 2015
- SBB erkend leerbedrijf

Om structureel monitoren en evaluaties van de CO₂ inventarisatie en de reductiemaatregelen volgens het principe van de "PDCA-methodiek" te borgen zijn er sturende maatregelen omschreven. Het CO₂ Managementplan van Jos Scholman wordt via de website www.joscholman.nl en de site van SKAO openbaar gemaakt voor geïnteresseerden en belanghebbenden.

Dit rapport is opgesteld overeenkomstig:

- Handboek CO₂-Prestatieladder 3.0, d.d. 10 juni 2015;
- NEN-ISO 14064-1 Greenhouse gases – Part 1: Specification with guidance at the organization level for quantification and reporting of greenhouse gas emissions and removals, d.d. maart 2006, paragraaf 7.3.1.
- Het datamanagement opgenomen in Appendix C van de GHG Corporate Value Chain (scope 3) Accounting and Reporting Standard (WBCSD/WRI, september 2011)
- NEN-EN ISO 50001

De CO₂-Prestatieladder is gebaseerd op het GHG (Green House Gas)-protocol en is een instrument om bedrijven die deelnemen aan aanbestedingen te stimuleren tot CO₂-bewust handelen in de eigen bedrijfsvoering en bij de uitvoering van projecten. Het gaat daarbij met name om: energiebesparing, efficiënt gebruik maken van materialen en gebruik van duurzame energie.

2.1 Beleidsverklaring

Dit energie managementplan met emissiereductie verklaring is opgesteld door Jos Scholman en is opgenomen in het "Energie managementplan van de Onderneming". Het emissiereductie beleid is erop gericht de emissies van onze bedrijfsactiviteiten inzichtelijk te maken, te registreren, monitoren en te beperken. Wij streven ernaar dit resultaat te overtreffen zodat wij tot 10% besparing in drie jaar komen. Conform het principe van Plan, Do, Check, Act zullen wij ieder jaar de resultaten extern laten toetsen door een erkent CI en zullen waar nodig de doelstellingen aanpassen. In het onderhavige energiemangementplan zijn de doelstellingen opgenomen die ons beleid ondersteunen. Door periodiek te rapporteren en publiceren zullen we vaststellen en communiceren in welke mate de doelstellingen behaald zijn. Wij streven ernaar om continu ons CO₂- beleid te verbeteren.

Op basis van dit document worden het personeel, personen die voor of namens ons bedrijf werkzaam zijn geïnformeerd omtrent de reductiedoelstellingen van Jos Scholman. Alsmede

is na publicatie dit beleid openbaar toegankelijk voor alle opdrachtgevers en andere belanghebbenden. Toereikende middelen zullen door de directie ter beschikking worden gesteld om de intern gestelde CO₂ doelstellingen te bereiken en aantoonbaar te kunnen participeren in de door de organisatie aangereikte initiatieven.

Wij hanteren een bedrijfsvoering op certificatie niveau 5 van de CO₂-Prestatieladder, om vanaf dat vertrekpunt volgens de PDCA-methodiek voortdurend onze CO₂-emissies te analyseren en waar mogelijk te verminderen. Dit in combinatie met een toenemende bewustwording van ons personeel dient ervoor te zorgen dat de reductiedoelstellingen behaald worden. Deze verklaring is opgesteld en ondertekend door de directie van Jos Scholman.

2.2 Statement bedrijfsgrootte

De totale CO₂-uitstoot in het jaar 2018 van Jos Scholman bedraagt 6370,2 ton CO₂. Hiervan komt 6246,9 ton voor rekening van projecten en 123,4 ton door gebruik van kantoren en bedrijfsruimten. Jos Scholman valt daarmee qua CO₂-uitstoot in de categorie middelgroot bedrijf.

	Diensten¹²	Werken/ leveringen
Klein bedrijf	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt maximaal (\leq) 500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt maximaal (\leq) 500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties bedraagt maximaal (\leq) 2.000 ton per jaar.
Middelgroot bedrijf	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt maximaal (\leq) 2.500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt maximaal (\leq) 2.500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties bedraagt maximaal (\leq) 10.000 ton per jaar.
Groot bedrijf	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt meer dan ($>$) 2.500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt meer dan ($>$) 2.500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties bedraagt meer dan ($>$) 10.000 ton per jaar.

Tabel 1 | Indeling in klein, middelgroot of groot bedrijf volgens Handboek CO₂-Prestatieladder 3.0.

2.3 Project met gunningvoordeel

De projecten met gunningsvoordeel die Jos Scholman in de portefeuille had zijn afgelopen. Er zijn geen nieuwe projecten met gunningsvoordeel bij gekomen.

Voor deze projecten stelt de CO₂-Prestatieladder de volgende specifieke en aanvullende eisen:

- ✓ De emissiestromen + CO₂-uitstoot en voortgang daarvan moeten apart voor deze projecten inzichtelijk zijn
- ✓ De maatregelen die van toepassing zijn op de projecten moeten benoemd zijn (algemene maatregelen op bedrijfsniveau kunnen ook gelden voor de projecten).
- ✓ Externe en interne belanghebbenden van het project moeten benoemd zijn
- ✓ Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor de projecten met gunningvoordeel moeten vastgelegd zijn
- ✓ Er dient specifiek gecommuniceerd te worden over de voortgang in CO₂-reductie in de projecten.
- ✓ Er moet jaarlijks een energiebeoordeling en een interne controle uitgevoerd worden

3 | Emissie-inventaris rapport

3.1 Verantwoordelijke

Voor het voldoen aan het energiemangementplan ligt de eindverantwoordelijkheid bij de directie van Jos Scholman in de persoon van de heer R. Scholman. Verificatie van de footprint heeft plaats gevonden door De Duurzame Adviseurs. De gedelegeerde eindverantwoordelijke voor de interne- en externe communicatie omtrent de CO₂ prestatie is Hans Kooijman (KAM). De gedelegeerde eindverantwoordelijke voor het opstellen van de CO₂ plannen, rapportages en communicatie is Hans Kooijman.

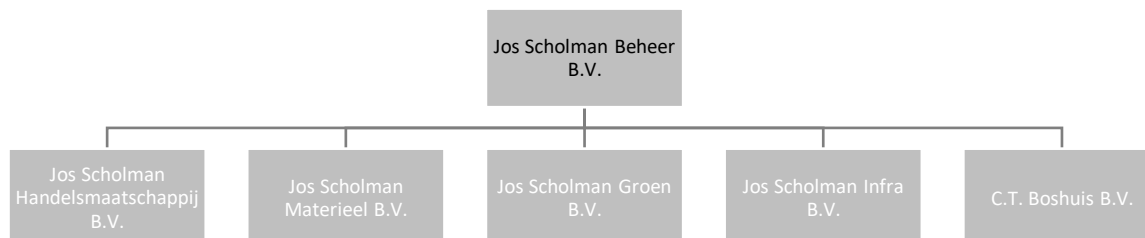
3.2 Basisjaar en rapportage

Dit rapport betreft het jaar 2018; het jaar 2014 dient daarbij als referentiejaar voor de CO₂-reductiedoelstellingen.

3.3 Afbakening

In 2018 heeft Jos Scholman een nieuwe B.V. overgenomen, waardoor de boundary is uitgebreid. Het gaat om C.T. Boshuis B.V. (KvK nummer 71410201). Het verbruik van deze entiteit is volledig binnen de boundary opgenomen. Dit gaat dan vooral om verbruik van materieel en vervoer. De B.V. vestigt zich namelijk in hetzelfde pand als Jos Scholman al zit. Er wordt daardoor geen nieuwe locatie toegevoegd aan de boundary.

Jos Scholman Beheer treedt op als beheerder van aandelen, maar ontplooit geen activiteiten. Verder bestaat per werkmaatschappij een bestuurdersketen welke onder het gezag van Jos Scholman Holding B.V. vallen. Uit de AC-analyse blijkt dat deze bestuurders geen activiteiten in de boundary ontplooiën.

3.4 Directe- en indirecte GHG-emissies

In dit hoofdstuk worden de berekende GHG-emissies toegelicht.

3.4.1 Berekende GHG-emissies

De directe- en indirecte GHG-emissies van Jos Scholman bedroeg in 2018 6370,2 ton CO₂. Dit werd geheel veroorzaakt door directe GHG-emissies (scope 1).

Scope 1	omvang	eenheid	emissiefactor	ton CO₂
Gasverbruik	65.270,00	m3	1890	123,4
Brandstofverbruik personenwagens (benzine)	37.845,05	liters	2740	103,7
Brandstofverbruik wagenpark (diesel)	1.261,00	liters	3230	4,1
Brandstofverbruik wagenpark (diesel GTL)	1.912.822,95	liters	3154	6.033,0
Brandstofverbruik (LPG)	45.002,00	liters	1806	81,3
Aspen	4.550,00	liters	2740	12,5
Propaan	3.748,00	liters	1725	6,5
AdBlue	22.562,62	liters	260	5,9
Totaal scope 1				6.370,2

Scope 2	omvang	eenheid	emissiefactor	ton CO₂
Elektraverbruik - grijze stroom	-	kWh	649	-
Elektraverbruik - 100% groene stroom	114.112,00	kWh	0	-
Totaal scope 2				-

Totale CO₂-footprint (scope 1 & 2)				6.370,2
--	--	--	--	----------------

Tabel 2 | CO₂-uitstoot 2018 (in tonnen CO₂)

3.4.2 Scope 3

Scope 3 emissies van het bedrijf zijn bepaald aan de hand van een kwantitatieve scope 3 analyse. Daaruit zijn over 2018 de volgende emissies berekend:

1. Aangekochte goederen en diensten	18.940 ton CO ₂
2. Transport en distributie	492 ton CO ₂
3. Woon-werk verkeer	426 ton CO ₂
4. Productieafval	107 ton CO ₂

3.4.3 Verbranding biomassa

In het jaar van deze rapportage vond geen verbranding van biomassa plaats bij Jos Scholman.

3.4.4 GHG-verwijderingen

Er heeft in het jaar van deze rapportage geen broeikasgasverwijdering of compensatie plaatsgevonden bij Jos Scholman.

3.4.5 Uitzonderingen

Er zijn geen noemenswaardige uitzonderingen te noemen op het GHG Protocol.

3.4.6 Invloedrijke personen

Binnen Jos Scholman zijn geen individuele personen te benoemen die een dermate invloed op de CO₂ footprint hebben, dat gedragsverandering van deze individuele persoon alleen al zou zorgen voor een significante verandering in de CO₂ footprint.

3.4.7 Toekomst

De emissies in de paragrafen hierboven zijn vastgesteld voor het jaar 2018. De verwachting is dat deze emissies in het komende jaar niet aan grote verandering onderhevig zullen zijn. Wel zal, gezien de doelstellingen van Jos Scholman, de CO₂-uitstoot de komende jaren dalen.

3.4.8 Significante veranderingen

Zoals in paragraaf 3.2 beschreven geldt 2014 als basisjaar. De voortgang van de reductie in CO₂-uitstoot zal beschreven worden in het document CO₂-Reductieplan.

3.5 Kwantificeringsmethoden

Voor het kwantificeren van de CO₂-uitstoot is gebruik gemaakt van een voor Jos Scholman op maat gemaakt model. In het model kunnen alle verbruiken worden ingevuld. Vervolgens wordt de daarbij behorende CO₂-uitstoot automatisch berekend en vergeleken met het basisjaar. Hierbij zijn de emissiefactoren van de website co2emissiefactoren.nl gehanteerd.

In hoofdstuk 4 van het CO₂-managementplan van Jos Scholman wordt beschreven waar de brongegevens per energiestroom vandaan komen.

3.6 Emissiefactoren

Voor de inventarisatie van de CO₂-uitstoot van Jos Scholman over het jaar 2018 zijn de emissiefactoren uit de CO₂-Prestatieladder 3.0 gehanteerd. Omdat het gaat om specifieke emissiefactoren op nationaal niveau, zijn de gehanteerde emissiefactoren zeer geschikt voor het omrekenen van de data van de broeikasgas activiteiten naar de daarmee gepaard gaande CO₂-emissies.

De emissiefactoren van Jos Scholman zullen te allen tijde meegaan met wijzigingen in de emissiefactoren van de CO₂-Prestatieladder 3.0. Voor de berekening van de CO₂-footprint van 2016 zijn emissiefactoren gebruikt volgens september 2019 .

Er zijn geen "Removal factors" van toepassing.

3.7 Onzekerheden

De gepresenteerde resultaten moeten worden gezien als de beste inschatting van de werkelijke waarden. Bijna alle gebruikte gegevens voor de berekening van de CO₂ footprint zijn gebaseerd op facturen en/of werkelijk gemeten aantallen. Hierdoor is de onzekerheidsmarge zeer gering. Er zijn nog wel enkele onzekerheden. Deze worden onderstaand omschreven:

- Dit jaar is ervoor gekozen om de stromen 'Gassen', 'Smeermiddelen', 'Koelvloeistof' en 'Overige' niet meer op te nemen in de footprint. Hier is voor gekozen omdat deze stromen niet significant zijn in de totale footprint. Daarnaast zijn er geen goede conversiefactoren voor deze stromen te vinden.

3.8 Uitsluitingen

In Handboek 3.0 is de rapportage van de CO₂-emissie-inventaris over alle broeikasgassen, uitgedrukt in CO₂-equivalenten nog niet verplicht. Het is dus niet vereist overige gassen, niet zijnde CO₂ (CH₄, N₂O, HFC's, PFC's en SF₆) die vrijkomen bij operaties van het bedrijf, mee te nemen in de emissie-inventaris. Dit geldt ook voor koudemiddelen (refrigerants).

Daarnaast zijn zakelijke kilometers niet meegenomen. Zowel met zakelijk vervoer als privé vervoer is dit verwaarloosbaar.

In tegenstelling tot voorgaande jaren is ervoor gekozen om de gassen voor het lassen en/of snijbranden, de smeermiddelen, koelvloeistoffen en overige oliën niet mee te nemen in de footprint. Dit is gedaan omdat er geen goede conversiefactoren voor gevonden konden worden en ze niet significant zijn voor het bedrijf.

3.9 Verificatie

De emissie-inventaris van Jos Scholman is niet geverifieerd.

3.10 Rapportage volgens ISO 14064-1

Dit rapport is opgesteld volgens de eisen uit ISO 14064-1, paragraaf 7. In Tabel 2 is een kruistabel gemaakt van de onderdelen uit ISO 14064-1 en de hoofdstukken in het rapport.

ISO 14064-1	§ 7.3 GHG-report content	Beschrijving	Hoofdstuk rapport
	A	Reporting organization	2
	B	Person responsible	3.1
	C	Reporting period	3.2
4.1	D	Organizational boundaries	3.3
4.2.2	E	Direct GHG emissions	3.4
4.2.2	F	Combustion of biomass	3.4
4.2.2	G	GHG removals	3.4
4.3.1	H	Exclusion of sources or sinks	3.4
4.2.3	I	Indirect GHG emissions	3.4
5.3.1	J	Base year	3.2
5.3.2	K	Changes or recalculations	3.4
4.3.3	L	Methodologies	3.5
4.3.3	M	Changes to methodologies	3.6
4.3.5	N	Emission or removal factors used	3.6
5.4	O	Uncertainties	3.7
	P	Statement in accordance with ISO 14064-1	3.10
	Q	Verification	3.9

Tabel 3 | Kruistabel ISO 14064-1

4 | Energiemanagement actieprogramma

In dit hoofdstuk wordt het kwaliteitsmanagementplan (eis 4.A.2) en het energiemangement actieplan (eis 3.B.2) van Jos Scholman vormgegeven.

4.1 Kwaliteitsmanagementplan

Het kwaliteitsmanagementplan gaat in op het borgen en verbeteren van de kwaliteit van de CO₂-footprint en Scope 3 emissies. De algemene doelstelling van het kwaliteitsmanagementplan is om continue verbetering van efficiënte en effectieve omgang met energie en een vermindering van de CO₂-uitstoot van de bedrijfsactiviteiten te waarborgen.

Daarnaast geeft het kwaliteitsmanagementplan inzicht in de procedures, het meten en rapporteren van de CO₂-footprint. Met het kwaliteitsplan wordt er geborgd dat een volledige, betrouwbare en actuele consolidatie van de energieprestaties van Jos Scholman kan plaatsvinden. Er wordt inzicht verschaft in de energieprestaties van de totale bedrijfsvoering en de totale CO₂-emissies als gevolg ervan. Met het kwaliteitsmanagementplan als middel beoogt Jos Scholman de kwaliteit van de data te borgen en te verbeteren in de organisatie en de prestaties te verbeteren.

4.2 Energiemanagementplan

De NEN-EN-ISO 50001 dient als richtlijn voor het opzetten van het Energiemanagement actieplan. Met de introductie van een energiemanagementsysteem wordt geborgd dat een volledige, betrouwbare en actuele consolidatie van de energieprestaties van Jos Scholman kan plaatsvinden. Kern van het energie- en kwaliteitsmanagementplan is continue evaluatie van de activiteiten en geconstateerde afwijkingen om verbeteringen te realiseren en zijn dan ook opgesteld volgens de Plan-Do-Check-Act cyclus zoals deze is opgenomen in de NEN-EN-ISO 50001.

4.3 Energiebeleid

Naast omzet- en winstgroei zijn voor Jos Scholman evenzeer personeelsbeleid, veiligheid, welzijn en milieu van essentieel belang.

De verantwoordelijkheden op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu vormen dan ook een integraal onderdeel van de bedrijfsvoering van Jos Scholman.

Het belang van duurzaamheid is tegenwoordig een belangrijk gegeven. Om hier bewust mee om te gaan streven wij naar een CO₂-bewuste bedrijfsvoering, om van daaruit een voortdurende verbetering van ons emissiereductiebeleid en een groeiende bewustwording van de medewerkers op de te reduceren emissies van onze activiteiten te realiseren. Ons energiebeleid is gericht op het zo optimaal mogelijk inzetten van onze machines en andere bedrijfsmiddelen zodat we ons werk kunnen doen met een zo laag mogelijk energieverbruik. Met een lager energieverbruik snijdt het mes aan 2 kanten: een lager energieverbruik is goed voor het milieu vanwege de lagere CO₂-uitstoot. Daarbij zijn er door het optimaal inzetten van de bedrijfsmiddelen lagere operationele kosten.

Naast dit energiebeleid is er ook een doelstelling om het energieverbruik van de processen en werkzaamheden te verlagen doormiddel van het nemen van reductiemaatregelen.

4.4 Doelstellingen

De algemene doelstelling van het energiemanagementsysteem is om te komen tot een continue verbetering van de energie-efficiëntie en vermindering van de CO₂-uitstoot van

de bedrijfsactiviteiten. Hierbij dient te worden opgemerkt dat door fluctuerende hoeveelheid werk en de samenstelling van de werkzaamheden (inzet materieel) het absolute energieverbruik hoger kan zijn, terwijl het relatieve verbruik wel degelijk lager is.

De specifieke doelstelling is om de CO₂-uitstoot in 2020 met 10% te verlagen ten opzichte van 2014. Hierbij wordt uitgegaan van dezelfde hoeveelheid werk per jaar (omzet, draaiuren, kilometers en activiteitensoort) is uitgevoerd als in 2014. Hierdoor wordt de reductiedoelstelling gerelateerd aan het aantal FTE.

Voor de scope 3 emissies is de volgende doelstelling opgesteld: Jos Scholman wil in 2020 ten opzichte van 2014 25% minder CO₂ uitstoten in de keten van groenafval.

4.5 Uitvoering

4.5.1 Energieaspecten

De eerste stap is het inzichtelijk maken van de energieverbruikers van de organisatie en de keten waarin de onderneming actief is. Op basis van dit inzicht kan er worden gekeken op welke aspecten er resultaat valt te behalen in de reductie van CO₂-uitstoot. Dit inzicht is verwerkt in de verschillende rapportages. Periodiek (één keer in de 6 maanden) wordt deze lijst beoordeeld en getoetst op actualiteit van de werkelijke energiestromen.

4.5.2 Referentiejaar

Er is gekozen om de CO₂-footprint van 2014 te gebruiken als referentiejaar. De CO₂-emissie is uitgevoerd conform het gestelde in dit document. De betrouwbaarheid wordt gecontroleerd door een interne audit. Vanuit de geconstateerde kansen wordt gekeken welke onderdelen in aanmerking komen voor het formuleren van doelstellingen. De directie stelt uiteindelijk de doelstelling vast.

4.5.3 Reductiedoelstellingen

De algehele reductiedoelstelling wordt geformuleerd tot 2020. Vanuit deze vastgestelde algehele reductiedoelstelling worden jaarlijkse maatregelen geformuleerd. Beide worden vastgelegd in het jaarlijkse reductieplan. In dit plan worden de maatregelen benoemd die worden genomen om de doelstelling te halen en welke afdelingen verantwoordelijk zijn voor de realisatie van de maatregelen. Dit overzicht van te nemen maatregelen en verantwoordelijke afdelingen staan vermeldt in het jaarlijkse reductieplan.

4.5.4 Organisatie van de CO₂-footprint

In 2014 is Jos Scholman begonnen om de CO₂-emissies structureel in kaart te brengen. Dit heeft geleid tot het invoeren van een CO₂-reductiesysteem in het kader van de CO₂-prestatieladder. Hiervoor zijn verantwoordelijkheden (administratie, werkvoorbereiding/calculatie, KAM-coördinator, afdeling uitvoering en afdeling werkplaats) benoemd binnen Jos Scholman onder eindverantwoordelijkheid van de directie van Jos Scholman. De KAM-coördinator is verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van de jaar rapportages, de monitoring van de emissiegegevens en de rapportage hierover aan de directie. Daarnaast is hij verantwoordelijk voor de communicatie over het CO₂-reductiesysteem, de doelstellingen en de voortgang die wordt gerealiseerd.

Boekhouding is verantwoordelijk voor het aanleveren van de facturen waarvan het gasverbruik en het elektriciteitsverbruik kunnen worden afgelezen. Ook leveren zij de uitdraai van de tankpassen en het tanksysteem, om het brandstofverbruik te kunnen vaststellen. De KAM coördinator is er verantwoordelijk voor dat dit ieder half jaar aangeleverd wordt.

Administratie is verantwoordelijk voor de mogelijkheden van CO₂-reductie met betrekking tot woon/werk verkeer van medewerkers, inzet van privé voertuigen voor dienstreizen, efficiënter en effectievere logistieke bewegingen op de werken en andere manieren van werken (bv overnachten in de buurt van de project locatie).

De administratie is onder andere verantwoordelijk voor de inkoop van energie, afvalverwerking en dergelijke. Daarnaast assisteert zij de KAM-coördinator met zijn verantwoordelijkheden ten aanzien van verantwoording, monitoring en communicatie over het CO₂-reductiesysteem, de doelstellingen en de voortgang die wordt gerealiseerd.

De afdeling uitvoering is verantwoordelijk voor de optimale inzet van machines en personeel op de werken. Verder zijn zij verantwoordelijk voor het toezicht op de projectlocatie voor wat betreft het in de praktijk brengen van de maatregelen door de medewerkers. De afdeling werkplaats is verantwoordelijk voor het onderhoud van het materieel en het wagenpark binnen Jos Scholman.

4.5.5 Energieverbruik Jos Scholman

Twee keer per jaar (elke 6 maanden) brengt Jos Scholman haar energieverbruik in beeld. De uitvoering van deze inventarisatie vindt plaats conform het GHG-protocol voor scope 1 en 2 en de eventuele vereisten vanuit de CO₂-Prestatieladder. Tevens wordt er beoordeeld of de organisatorische grens nog actueel is.

De KAM-coördinator is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de inventarisatie, geassisteerd door de administratie. Voor de inventarisatie wordt er gebruik gemaakt van een datasheet, waarin de conversiefactoren zijn opgenomen. De onderbouwing van de gegevens in het datasheet wordt verzameld in de CO₂-map op het netwerk. Nadat de inventarisatie voor de betreffende periode heeft plaatsgevonden, voert de KAM-coördinator een kwaliteitscontrole uit op de data. Hij beoordeelt of de organisatiegrenzen juist zijn, de gegevens onder de juiste scope zijn verwerkt en of de juiste conversiefactoren zijn gehanteerd.

4.5.6 Energie reductiekansen

Iedereen binnen Jos Scholman kan ideeën voor energie/CO₂-reductie aandragen via de e-mail en/of informeel overleg. Daarnaast worden er periodiek toolbox meetings gehouden met CO₂ en de reductie van de uitstoot als onderwerp. Deze energie/CO₂-reductie kansen worden besproken in het CO₂-overleg en daar gewogen op effectiviteit. Indien blijkt dat zij mogelijk effectief zijn, worden zij toegevoegd aan het energie audit verslag.

4.5.7 Monitoren en beoordelen

Twee keer per jaar wordt de voortgang van de reductiedoelstelling en de afgeleide maatregelen en het jaarplan bepaald. De KAM-coördinator rapporteert de resultaten aan de deelnemers van het CO₂-overleg. Directie en leden van het management. Deze rapportage omvat minimaal:

- ✓ Een overzicht van het energieverbruik en de CO₂-emissies per scope
- ✓ Een vergelijking van het energieverbruik ten opzichte van het referentiejaar
- ✓ Een analyse van opvallende toe- en afnames van het verbruik en/of CO₂-emissie
- ✓ De voortgang van en de prognose voor het behalen van de reductiedoelstelling en eventuele aanbevelingen voor preventieve of corrigerende maatregelen
- ✓ De status van eerdere preventieve of corrigerende maatregelen
- ✓ Algemene ontwikkelingen

Op basis van deze rapportage beslist de directie of bijsturing van de doelstellingen en/of aanpassing van het jaarplan noodzakelijk is.

4.6 TVB Matrix

	Taak-verantwoordelijkheid-bevoegdheid	Frequentie	KAM-coördinator	Webbeheerder	Externe adviseurs	Directie
Inzicht						
Verzamelen gegevens emissie inventaris	t	halfjaarlijks	x			
Collegiale toets op emissie inventaris	t	halfjaarlijks		x		
Accorderen van emissie inventaris	b	jaarlijks	x		x	
Opstellen emissie inventaris rapport	t	jaarlijks		x		
Evaluatie op inzicht: energie-beoordeling	t+v	jaarlijks		x		
Reductie						
Uitvoeren onderzoek naar energiereductie	t+v	halfjaarlijks	x	x		
Bepalen CO ₂ -reductiemaatregelen	t	halfjaarlijks	x	x		
Bepalen CO ₂ -reductiedoelstellingen	t	jaarlijks	x	x		
Accorderen van doelstellingen	b	jaarlijks			x	
Realiseren CO ₂ -reductie doelstellingen	v	continu	x			
Monitoring & evaluatie voortgang CO ₂ -reductie	t+v	halfjaarlijks	x	x		
Communicatie						
Aanleveren informatie nieuwsberichten	t	halfjaarlijks	x	x		
Actualiseren website	t+b	halfjaarlijks		x		
Actualiseren pagina SKAO-website	t+b	jaarlijks		x		
Bijhouden interne communicatie	t+b	halfjaarlijks	x			
Goedkeuren van interne communicatie	b	halfjaarlijks			x	
Goedkeuren van externe communicatie	b	halfjaarlijks			x	
Participatie						
Inventarisatie mogelijk relevante initiatieven	t	halfjaarlijks	x	x		
Besluit deelname initiatieven	b	jaarlijks	x		x	
Deelname aan sectorinitiatieven	v	continu	x			
Overig						
Eindredactie CO ₂ -dossier	v	continu	x	x		
Voldoen aan eisen CO ₂ -Prestatieladder	v	continu		x		
Uitvoeren Interne Audit CO ₂ -reductiesysteem	t	halfjaarlijks		x		
Rapporteren aan management	b	halfjaarlijks	x			
Besluitvorming over CO ₂ -reductiebeleid	v	halfjaarlijks			x	

4.7 Borging van het kwaliteits- en energiemangement actieplan

Jos Scholman beschikt over een veiligheidsmanagementsysteem op basis van VCA**/ISO. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de KAM-coördinator. Het kwaliteits- en energiemangement actieplan staan naast het veiligheidsmanagementsysteem. Beide onderdelen worden hierdoor meegenomen in het systeem van interne en externe audits en de jaarlijkse directiebeoordeling.

4.7.1 Interne audits

Jaarlijks wordt er een interne audit uitgevoerd. Deze audits zijn gericht op het toetsen van de effectieve en doelmatige implementatie van het energiebeleid. Daarnaast heeft het als doel om de kwaliteit van de CO₂-footprint te verhogen en een betrouwbaar beeld te krijgen van de voortgang van de reductiedoelstellingen van Jos Scholman. De interne audit richt zich op de manier waarop de gegevens zijn verzameld en verwerkt. De interne auditor stelt een audit rapport op met daarin de bevindingen van de interne audit. Er wordt verhoogde aandacht besteed aan de volgende zaken:

- ✓ Kan de CO₂-emissie inventarisatie worden geverifieerd met tenminste een beperkte mate van zekerheid
- ✓ Voldoet de inventarisatie aan de eisen gesteld in ISO14064-1
- ✓ Zijn de juiste gegevens gebruikt bij het opstellen van de CO₂-footprint (steekproefsgewijs facturen en verbruik gegevens met elkaar vergelijken)
- ✓ Aan welk niveau van de CO₂-Prestatieladder wordt er voldaan

Aanbevelingen uit de audits worden meegenomen in het jaarplan ter verbetering van het systeem.

4.7.2 Externe audits

Jaarlijks wordt Jos Scholman door een externe auditor onderzocht of zij voldoet aan de eisen van de CO₂-prestatieladder voor het niveau waarvoor Jos Scholman is gecertificeerd.

4.7.3 Directiebeoordeling

Jaarlijks vindt er een beoordeling plaats door de directie van het kwaliteitsmanagementsysteem op geschiktheid, passendheid en doelmatigheid. Hier wordt een rapportage van gemaakt, dat dienstdoet als kwaliteitsregistratie. De output van de management review is een jaarplan met daarin vermelde doelstellingen en/of verbeteringen voor het nieuwe jaar.

4.7.4 Feedback

Aan de hand van de input uit de vorige fases en het evaluatierapport van de management review kunnen doelstellingen, indien noodzakelijk worden bijgesteld en kunnen er vervolgacties worden uitgezet om de verbeteringen te realiseren. Dit is nodig om continue verbetering van het kwaliteitsmanagementsysteem te bevorderen. De terugkoppeling van de uitkomsten wordt zowel mondeling als schriftelijk naar betrokkenen verzorgd. Zij dragen zorg voor het nemen van corrigerende/preventieve maatregelen binnen hun eigen organisatieonderdeel.

5 | Communicatieplan

In dit deel van het document wordt aangegeven op welke momenten er wordt gecommuniceerd over het CO₂-reductiesysteem van Jos Scholman.

5.1 Externe belanghebbenden

Hieronder worden de externe belanghebbenden opgenoemd. Dit zijn partijen die belang hebben bij reductie van energie en van de meest materiële CO₂-emissies. Tevens zijn het potentiële partners om mee samen te werken aan CO₂-reductie. Communicatie aan de externe belanghebbenden vindt plaats via de website van Jos Scholman.

Externe belanghebbenden	Belang CO ₂ -beleid & kennisniveau
Commissaris (aandeelhouders)	De aandeelhouders hebben belang bij de CO ₂ -Prestatieladder omdat dit Jos Scholman B.V. in staat stelt om meer projecten gegund te krijgen en hierdoor meer omzet te draaien. Het kennisniveau hiervan is matig.
Rabobank	Heeft een CO ₂ -reductiebeleid en compenseert haar CO ₂ -uitstoot. Echter, heeft het bedrijf matige kennis van de CO ₂ -Prestatieladder omdat de praktische kennis ontbreekt.
Blömer Accountants	Heeft geen belang en geen kennis van de CO ₂ -Prestatieladder. Heeft zelf ook geen CO ₂ -reductiebeleid.
Klanten: Gemeentelijke organisaties Rijksoverheden Provincies Waterschappen Ontwikkelaars Bouwers	Voor de klanten is het belang en kennisniveau erg verschillend. Sommige klanten streven naar CO ₂ -reductie middels gunningcriteria in aanbestedingen, anderen blijven daarin achter. Het kennisniveau is voornamelijk matig, omdat klanten vaak geen CO ₂ -reductiebeleid hebben en hierdoor de praktische kennis ontbreekt.
Leveranciers	Voor leveranciers is het kennisniveau erg wisselend. Het belang is vaak matig. Het kennisniveau is voornamelijk matig, omdat leveranciers vaak geen CO ₂ -reductiebeleid hebben en hierdoor de praktische kennis ontbreekt.
Onderaannemers	Voor onderaannemers ligt het belang bij de CO ₂ -Prestatieladder redelijk hoog, zij hebben er zelf in werkzaamheden ook profijt van. Het kennisniveau is erg wisselend, sommige onderaannemers zijn zelf ook gecertificeerd en hebben hierdoor ook praktische kennis, anderen niet.
Regionale omgevingsdiensten	Het belang van regionale omgevingsdiensten uit zich voornamelijk in het voldoen aan de EED via de CO ₂ -Prestatieladder. Het kennisniveau is vaak middelmatig.
ZZP-ers	De ZZP-ers die voor Jos Scholman werken hebben niet veel belang bij de CO ₂ -Prestatieladder. Vaak is hun kennisniveau ook matig, omdat zij zelf geen CO ₂ -reductiebeleid hebben.
Concurrenten	Concurrenten hebben belang bij de CO ₂ -Prestatieladder. Het certificaat kan ze in staat stellen om meer aanbestedingen gegund te krijgen. Het kennisniveau is erg wisselend, afhankelijk van of de concurrent een certificaat heeft of niet.
Brancheverenigingen	Brancheverenigingen hebben belang bij de CO ₂ -Prestatieladder. Volgens de ladder moeten bedrijven

	met elkaar praten over CO ₂ -reductie, waar brancheverenigingen op in kunnen spelen. Het kennisniveau is (afgezien van het stukje over initiatieven) vaak matig.
Mediapartijen	Mediapartijen hebben geen belang bij de CO ₂ -Prestatieladder en hebben hier vaak ook weinig kennis over.

5.2 Interne belanghebbenden

Interne belanghebbenden zijn de medewerkers, het management en de acquisiteurs van Jos Scholman. Deze zullen op de hoogte gehouden worden via nieuwsberichten. Het management zal daarnaast betrokken zijn bij de besluitvorming van de te nemen reductiemaatregelen, de voortgang van de CO₂-reductie en overige hoofdzaken van het CO₂-reductiebeleid.

5.3 Projecten met gunningvoordeel

Communicatie over het CO₂-beleid van Jos Scholman betreft niet alleen het beleid van het bedrijf als geheel, maar ook het beleid ten aanzien van projecten die aangenomen zijn met gunningvoordeel. Bij deze projecten zal specifiek gecommuniceerd worden over de CO₂-uitstoot van het project als ook over de doelstelling en de voortgang in CO₂-reductie. Dit zal hoofdzakelijk gebeuren via de algemene communicatieberichten van het bedrijf. Waar nodig wordt dit aangevuld met communicatie via het werkoverleg van het project.

5.4 Communicatieplan

WAT (Boodschap)	WIE (uitvoerders)	HOE (Middelen)	DOEL- GROEP	WANNEER (Planning & frequentie)	WAAROM (doelstelling)
CO₂-footprint van bedrijf en projecten met gunningvoordeel	KAM en Marketing	Intranet, nieuwsschermen, posters, flyers, toolbox meetings	Intern	Medio maart en september	Informeren over de CO ₂ -footprint en kennis delen
CO₂-footprint van bedrijf en projecten met gunningvoordeel	KAM en Directie	Website en tijdschrift	Extern	Medio maart en september	Informeren over de CO ₂ -footprint, kennis delen en draagvlak creëren
CO₂-reductiedoelstellingen + voortgang en maatregelen voor bedrijf en projecten met gunningvoordeel	KAM en Marketing	Intranet, nieuwsschermen, posters, flyers, toolbox meetings	Intern	Medio maart en september	Bewustwording van de doelstelling en maatregelen onder medewerkers vergroten
CO₂-reductiedoelstellingen + voortgang en maatregelen voor bedrijf en projecten met gunningvoordeel	KAM en Directie	Website en tijdschrift	Extern	Medio maart en september	Bekendheid van de doelstelling en maatregelen onder externe partijen vergroten
Mogelijkheden voor individuele bijdrage, huidig energiegebruik en trends binnen het bedrijf en projecten	KAM en Marketing	Intranet, nieuwsschermen, posters, flyers, toolbox meetings	Intern	Medio maart en september	Betrokkenheid medewerkers stimuleren en medewerkers aanzetten tot CO ₂ -reductie
Communicatieberichten	KAM en Directie	Website en tijdschrift	Extern	Medio maart en september	Betrokkenheid externe belanghebbenden stimuleren
Website updaten	KAM	Website	Extern	Medio maart en september	Documenten updaten
Publicatieplicht SKAO	KAM	Website SKAO	SKAO	Jaarlijks	Publiceren van documentatie behorende bij eis 3.D.1 en jaarlijks updaten maatregelenlijst

5.5 Website

Op de website van Jos Scholman is een pagina ingericht over het CO₂-reductiebeleid van het bedrijf. Op deze pagina wordt de nodige informatie over het CO₂-beleid weergegeven en zijn de laatste versies van de documenten terug te vinden.

5.5.1 Tekstuele informatie

Op de CO₂-Prestatieladder pagina op de website bevindt zich te allen tijde up-to-date informatie over:

- ✓ Het CO₂-reductiebeleid;
- ✓ De CO₂-footprint;
- ✓ De CO₂-reductiedoelstellingen (en de voortgang hiervan);
- ✓ De CO₂-reductiesubdoelstellingen (en de voortgang hiervan);
- ✓ De CO₂-reductiemaatregelen (en de voortgang hiervan);
- ✓ Acties en initiatieven waarvan Jos Scholman deelnemer of oprichter is;
- ✓ Een verwijzing naar de bedrijfspagina op de website van de SKAO;

De voortgang zal beschreven worden middels het publiceren van de halfjaarlijkse communicatieberichten. Om daadwerkelijk transparant te kunnen zijn over deze voortgang, zullen de communicatieberichten minimaal twee jaar op de website zichtbaar blijven.

5.5.2 Gedeelde documenten

Tevens bevinden zich op deze pagina te allen tijde de meest actuele versies van onderstaande documenten (te downloaden als PDF).

- ✓ Communicatiebericht (eis 3.C.1)
- ✓ Het CO₂-Reductieplan (eis 3.B.1 & 3.D.1)
- ✓ Het CO₂-Managementplan (eis 2.C.3 & 3.B.2)
- ✓ Certificaat CO₂-Prestatieladder

5.5.3 Website SKAO

Op de website van de SKAO bevinden zich te allen tijde de meest actuele versies van onderstaande documenten:

- ✓ Actieve deelname initiatieven (eis 3.D.1)
- ✓ Ingevulde maatregelenlijst
- ✓ Meest materiële scope 3 emissies (eis 4.A.1_2)
- ✓ Ontwikkelingsproject (eis 4.D.1)
- ✓ Sector-breed CO₂-emissie-reductieprogramma (eis 5.D.3)

Op de website van de SKAO dient elk document een PDF te zijn met vermelding van een versienummer, een handtekening van de autoriserende verantwoordelijke manager en de autorisatiedatum.

6 | Participatie sector- en keteninitiatieven

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om deelname aan een sector- of keteninitiatief. Het bedrijf dient zich daarbij op de hoogte te stellen van de initiatieven die binnen de branche spelen.

6.1 Inventarisatie initiatieven

Om te bekijken welke sector- en keteninitiatieven relevant zouden kunnen zijn voor de Jos Scholman is de website van de SKAO geraadpleegd (https://www.skao.nl/initiatieven_programma). Hier is een compleet overzicht van alle initiatieven en reductieprogramma's te vinden. Eventuele geschikte initiatieven zijn besproken met de projectleider en met het management. Aangezien Jos Scholman aan meerdere initiatieven deelneemt is dit alleen ter inspiratie geraadpleegd.

Jaarlijks wordt er door de projectleider en het Management geëvalueerd of deelname aan de initiatieven nog steeds als relevant en actueel wordt gezien en/of dat er eventuele andere geschikte initiatieven van toepassing kunnen zijn.

6.2 Active deelname

De gedachte achter deelname aan een initiatief is dat door interactie met andere bedrijven informatie kan worden uitgewisseld en in samenwerking nieuwe ideeën en ontwikkelingen op het gebied van CO₂-reductie tot stand kunnen komen. Vanuit dit doel vraagt de norm om een actieve deelname, middels bijvoorbeeld werkgroepen. Verslagen van bijeenkomsten en van overlegmomenten en presentaties van het bedrijf in de werkgroep kunnen tegenover de auditor dienen als bewijs van actieve deelname.

Mocht een initiatief waaraan wordt deelgenomen op zeker moment niet meer relevant zijn voor het bedrijf (wanneer gedurende een half jaar of langer geen voortgang in het initiatief of actieve deelname aangetoond kan worden) en de deelname wordt beëindigd, dan kan de inventarisatie van de initiatieven dienen als bron voor het kiezen van deelname aan een ander initiatief.

6.3 Lopende initiatieven

Stichting Nederland CO₂ Neutraal

Door Jos Scholman wordt deelgenomen aan het initiatief Nederland CO₂ Neutraal. Dit initiatief richt zich op het inspireren van de deelnemers, het vergroten van kennis over CO₂-reductiemogelijkheden en het vergroten van een duurzaam netwerk. Zij doet dit middels vierjaarlijkse middagprogramma's en het faciliteren van werkgroep bijeenkomsten. Onderstaand treft u een overzicht van het jaarlijks budget voor het initiatief Nederland CO₂ Neutraal aan. Om deze deelname te bewijzen worden de volgende documenten bewaard:

- Intentieverklaring Nederland CO₂ Neutraal
- Verslagen Bedrijfsmiddelen
- Verslagen bijeenkomsten Nederland CO₂ Neutraal

Omschrijving	Eenheid	Budget
Inzet medewerkers	16 uur (€ 100,- per uur)	€ 1.600,00
Contributie	Jaarlijks	€ 997,00
Totaal		€ 2.597,00

Vanuit de deelname aan Nederland CO₂ Neutraal zijn de volgende nuttige tips, inzichten en reductiemaatregelen naar voren gekomen:

- Meeste besparing kan worden gegenereerd door brandstofbesparing en efficiënter transport. Belangrijk om hier dieper op in te zoomen.
- Zowel medewerkers als opdrachtgevers dienen bewuster gemaakt te worden.

Wergroep businesscase Vergister

Door Jos Scholman wordt deelgenomen aan een initiatief om te onderzoeken of de exploitatie van een gras vergister haalbaar is. Doel van Jos Scholman is om onder andere bij te dragen aan een duurzaamheidsinitiatief ten behoeve van CO2 compensatie, of mogelijke energie reductie doordat we brandstof maken van biogas. Hier zijn veel mogelijkheden in.

In de werkgroep werkt Jos Scholman samen met Waterschap De Stichtse Rijnlanden en Adviseur Xkwadraat. De Stichtse Rijnlanden wil in 2020 energieneutraal werken. Een initiatief als deze draagt bij aan het verwezenlijken van deze doelstelling.

Op dit moment worden en zijn er allerlei pijlers onderzocht. We hebben vastgesteld dat het project haalbaar is. Het is een omvangrijke businesscase. Afgelopen jaar is er een proef gedaan.

7 | Stuurcyclus

Het CO₂-beleid kent cycli van een half jaar, waarin de volgende zaken geïnventariseerd worden:

- ✓ De gegevens voor de CO₂-footprint verzameld worden;
- ✓ Beoordeeld wordt of de emissiefactoren nog actueel zijn;
- ✓ Er significante veranderingen in het bedrijf zijn welke een impact op de footprint kunnen hebben;
- ✓ Beoordeeld wordt of herberekening van emissies van voorgaande jaren vanwege deze veranderingen nodig is;
- ✓ De voortgang van de CO₂-reductie en behalen van de doelstelling bepaald wordt.

Vervolgens wordt beoordeeld of sturing op de doelstelling en maatregelen nodig is, in de vorm van het aanscherpen van de doelstelling wanneer deze (te) eenvoudig behaald wordt, of in de vorm van het nemen van extra maatregelen wanneer bepaalde maatregelen niet mogelijk bleken te zijn en de doelstelling niet gehaald dreigt te worden. Hierover wordt vervolgens intern en extern gecommuniceerd. Daarnaast wordt de nuttige toepassing van het sector- of keteninitiatief in de afgelopen periode geëvalueerd. Hieronder is een zogenoemde PCDA-cyclus weergegeven, waarin de verschillende fasen van het CO₂-reductiebeleid zijn weergegeven.

Disclaimer & Colofon

Uitsluiting van juridische aansprakelijkheid

Hoewel de informatie in dit rapport afkomstig is van betrouwbare bronnen en exceptionele zorgvuldigheid is betracht tijdens het samenstellen van deze rapportage kunnen De Duurzame Adviseurs geen juridische aansprakelijkheid aanvaarden voor fouten, onnauwkeurigheden, ongeacht de oorzaak daarvan en voor schade als gevolg daarvan. De borging en uitvoering van de opgestelde beoogde doelen en maatregelen aanwezig in dit rapport liggen bij de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever. Voor het niet behalen van doelen en/of het onjuist aanleveren van data door de opdrachtgever, kunnen De Duurzame Adviseurs niet aansprakelijk worden gesteld.

In geen enkel geval zijn De Duurzame Adviseurs, haar eigenaren en/of medewerkers aansprakelijk ten aanzien van indirecte, immateriële of gevolgschade met inbegrip van gederfde winst of inkomsten en verlies van contracten of orders.

Bescherming intellectueel eigendom

Het auteursrecht op dit document berust bij De Duurzame Adviseurs of bij derden welke bij toestemming deze documentatie beschikbaar hebben gesteld aan Aannemingsbedrijf Jos Scholman.

Vermenigvuldiging in wat voor vorm dan ook is alleen toegestaan door voorafgaande toestemming door De Duurzame Adviseurs.

Ondertekening

Auteur(s):	Cleo Bout, De Duurzame Adviseurs
Kenmerk:	CO ₂ -Managementplan
Datum:	27 november 2019
Versie:	1.0
Verantwoordelijke manager:	Hans Kooijman

Handtekening autoriserende manager:
